

ANKARA JİTEM DAVASI

Geniş Özeti

Yazan: Duru Yavan

Aralarında Altındağ Nüfus Müdürü Abdülmecit Baskın'ın da bulunduğu 19 kişinin 1990'lı yıllarda Ankara'da zorla kaybedilmesi veya yasadışı keyfi infaz edilmesine ilişkin 19 kişinin yargılandığı *Ankara Jitem Davası*'nın 8. duruşması **26 Şubat 2016** tarihinde saat 10.00'da Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinde görülecek.

Yetkili ve Görevli Savcılık Makamı	Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı
Yetkili ve Görevli Mahkeme	Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi (CMK m.250 ile yetkili) Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi (Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kaldırılması üzerine)
Dava Başlangıç Tarihi	16.05.2014
Dosya Numaraları	Soruşturma No: 2011/129 Esas No: 2013/88 İddianame No: 2013/59
Maktüller	Abdülmecit Baskın, Namık Erdoğan, Metin Vural, Recep Kuzucu, Behçet Cantürk, Savaş Buldan, Hacı Karay, Adnan Yıldırım, İsmail Karaalioğlu, Yusuf Ekinci, Ömer Lutfi Topal, Hikmet Babataş, Medet Serhat, Feyzi Aslan, Salih Aslan, Lazem Esmaeili, Asker Smitko, Tarık Ümit, Faik Candan
Sanıklar	Mehmet Ağar, İbrahim Şahin, Korkut Eken, Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Ercan Ersoy, Ahmet Demirel, Ayhan Özkan, Seyfettin Lap, Enver Ulu, Uğur Şahin, Alper Tekdemir, Yusuf Yüksel, Abbas Semih Sueri, Lokman Külünk, Mahmut Yıldırım, Nurettin Güven, Muhsin Korman
Suçlamalar	- Suç işlemek amacı ile kurulan silahlı örgüt faaliyeti çerçevesinde adam öldürmek - Adam öldürmeye iştirak etmek (765 sayılı TCK'nın 64/1, 313/5 maddeleri yollaması ile TCK'nın 450/4-5, 31, 33, 40. maddeleri ile 5237 sayılı TCK'nın 53/1,54,63 maddelerinin uygulanması)

Olay Özeti

İlgili soruşturmalarda alınan ifadelerden ve özellikle Susurluk Davası çerçevesinde yapılan araştırma ve yazılan raporlardan anlaşıldığı üzere, 1993 yılında Ankara Özel Harekat Daire Başkanlığı bünyesinde Emniyet Genel Müdürü *Mehmet Ağar*'ın ve o dönem Emniyet Genel Müdürlüğünde görev yapan Özel Kuvvetler Komutanı *Korkut Eken*'in talimatıyla ve Özel Harekat Daire Başkanı *İbrahim Şahin*'in başkanlığında 60 kişilik özel ekip oluşturulmuştu. *İbrahim Şahin*'in ardından *Ahmet Demirel* ayrı bir ekibin amiri haline getirilmişti. İddialara göre, bu özel grup Güneydoğu'daki terörle mücadelede rol almak ve yeni personeli eğitmek amacıyla kurulmuş ancak sonrasında ekip ana amacının dışına çıkmış ve özellikle Ankara'da bazı infazlar gerçekleştirmişti. Bu keyfi infazların nedeni, 1990'lı yıllarda, *Jandarma* ve *Milli İstihbarat Teşkilatı* (MİT) tarafından Kürt toplumunun belirli üyelerinin PKK'ye maddi destek sağladığı, konumlarını kullanarak PKK üyelerine destek oldukları ve bu nedenle PKK faaliyetlerinin 1991 ve 1993 arasında arttığı yönündeki düşünceleriydi. Bu ilişkinin yasal yollardan ortaya çıkarılamayacağını ve yeterli delil elde edilemeyeceğini düşünen Jandarma ve MİT yetkililerinin toplumunun belirli üyeleriyle mücadele etmek için bir kontr-terör ekibi oluşturarak 'terörle mücadele' adı altında keyfi infazlar gerçekleştirdiği ileri sürülmüştü. Susurluk kazası sonrasında ortaya çıkan derin devlet-mafya ilişkileri ve bu çerçevede yapılan araştırmalar da adı geçen ekibin faaliyetlerine işaret ediyordu.

Kürt İş Adamları Ölüm Listesi

Ergenekon iddianamesinde bulunan el yazılı itiraflardan anlaşıldığı üzere, 1990'lı yıllarda adı geçen Kürt iş insanlarının benzer şekillerde öldürülmesi olayları JİTEM örgütü ile bağlantılı idi. Bu dönemde gerçekleştirilen keyfi ve yargısız infazlar Ergenekon sanığı gazeteci Hikmet Çiçek'ten çıkan ve "Cavit" isimli biri tarafından el yazısıyla yazılıp Susurluk çetesinin aydınlanması için Başbakanlığa iletilen bir belgede anlatılmıştı. Kürt iş insanlarının ölüm listesi için "*Liste Ankara'da yapıldı*" deniyordu. Eski MİT Kontrterör Dairesi Başkanı Mehmet Eymür de verdiği ifadede, 14 Temmuz 1994'te yaptıkları görüşmede, Tarık Ümit'in kendisine öldürülecek Kürt işadamlarına ilişkin 29 kişilik bir liste verdiğini, devam eden görüşmede listenin 54 kişiye çıktığını ileri sürmüştü. Eymür, ölüm listelerini Kürt işadamlarının pasifize edilmesi için Mehmet Ağar ve İbrahim Şahin'in birlikte hazırladığını iddia etmişti.

Cinayetler Devletin Bilgisi Dahilinde İşlendi

Eski özel hareketçi Ayhan Çarkın, bu cinayetlerin, dönemin Cumhurbaşkanı, Başbakanı, MGK, İçişleri Bakanlığı, İstihbarat Daire Başkanlığı ve Başbakanlığa bağlı MİT'in içinde bulunan Kontrterör Dairesi'nin bilgileri ve koordinasyonunun yani o dönemki devletin bilgisi dahilinde işlenmiş cinayetler olduğunu ve bu cinayetleri işleyenlerin siyasi ve ekonomik rant elde ettiklerini ifade etmişti.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde İstihbarat Daire Başkanı olan Hanefi Avcı ise, 7 Şubat 1997 tarihinde iki Cumhuriyet savcısına verdiği ifadelerde, bu özel ekibin faaliyetlerinin MİT üyeleri ve Jandarma İstihbarat Şubesi (JİTEM) tarafından bilinmekte olduğunu, öldürülen kişilerin finansal olarak PKK'ye yardım sağladığı tespit edildiğini belirtmişti. Ayrıca bu kişilerin kaçırılması ve öldürülmesinde kullanılan yöntemin polis tarafından bilinen mafya veya diğer yer altı organizasyonlarının faaliyetleriyle hiçbir benzerlik taşımadığını, polis kimlik kartları ve polisye yöntemlerin kullanıldığını eklemişti.

Eski MİT Kontrterör Dairesi Başkanı Mehmet Eymür de verdiği ifadede, Ağar ile eski ülkücülerden oluşan *Tosunlar* isimli grubun ilişkilerini de ifşa etmişti. Bu grupta, Abdullah Çatlı, Haluk Kırcı, Abdurrahman Bulday, Sami Hoştan, Sedat Peker, Mehmet Göze, Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu ve Semih isminde biri yer alıyordu.

Ekipte Kimler Vardı?

İddialara göre, Mehmet Ağar ve Korkut Eken, tarafından biçimlendirilen bu ekip başta Özel Harekat üyelerinden ve Yaşar Öz dahil, sivillerden oluşmaktaydı. Çarkın, kendisiyle birlikte Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Oğuz Yorulmaz, Ahmet Sakarya, Ercan Ersoy, Enver Ulu, Seyfettin Lap, "Cengiz" isimli emniyet amiri, "Enver" ve "Ümit" adlı polis memurları, "Yusuf" adlı komiser ve Semih Sueri isimli sivil kişinin bulunduğu grubun doğrudan Şahin'e bağlı olarak bu ekipte çalıştığını ifade etmişti. Osman Gürbüz ve Duran Fırat isimli astsubay olduğunu bildiği kişilerin de Şahin ile sürekli bağlantılı olduğunu, Korkut Eken'in ise Emniyet Genel Müdürlüğünde görev yaptığını anlatan Çarkın, özel harekat polislerinin seçimi ve eğitiminde görev alan Eken'in oldukça etkili olduğunu savunmuştu.

Zorla Kaybedilen ve Keyfi İnfaz Edilen Kişiler

Yüksekovalı işadamaı olan Hurşit Han'ın kayınbiraderi olan Altındağ Nüfus Müdürü **Abdülmecit Baskın**, **30 Eylül 1993** tarihinde kaçırılarak, üç kurşunla öldürülmüştü. Ertesi gün sabah saatlerinde arabası evinin önüne bırakılmıştı. Abdülmecit Baskın'ın eşi 2 Ekim 1993'te Kavacık Polis Karakolu'na eşinin kaybolduğuna ilişkin ifade vermiş ve 3 Ekim 1993 tarihinde Baskın'ın ölü bedeni Ankara Haymana Yolu Yavrucak mevkiisi yakınlarında, yolun 20-25 metre ötesindeki tarlada bulunan bir binanın arka tarafında bulunmuştu. Eski özel harekatçı Ayhan Çarkın'ın yıllar sonra verdiği ifadelere göre Abdülmecit Baskın PKK üyelerine nüfus cüzdanı çıkardığına dair söylentiler nedeniyle öldürülmüştü. Çarkın, Baskın'ın bilgisine başvurulması için Altındağ Emniyet Müdürlüğüne götürüldüğünü ancak daha sonra Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Seyfettin Lap, Ayhan Özkan, Ahmet Sakarya'nın bulunduğu bir ortamda Baskın öldürüldüğünü söylemişti. Bunun üzerine çıkan tartışmada Ayhan Akça'nın kendisine "Bu işi daire başkanı biliyor, sen karışma" dediğini ifade etmişti.

14 Ocak 1994 günü PKK'ye maddi destek sağlamak amacıyla silah, mühimmat, uyuşturucu madde ve gümrük kaçakçılığı yaptığı ileri sürülen Kürt iş insanı **Behçet Cantürk**, şoförü **Recep Kuzucu** ile birlikte eve gitmek üzere işyerinden ayrıldıktan sonra kimden geldiği bilinmeyen bir telefon üzerine Fenerbahçe Orduevi'nin önüne gitmişti. Daha sonra bu iki kişiden haber alınamamıştı. Ertesi gün İstanbul ili Sapanca ilçesi Kırkpınar Mevkii TEM Otoyolunun açılmamış otoparkında vatandaşların ihbarı ile ikisinin de ölü bedenleri bulunmuştu. Cinayet tarihinden bir hafta önce Cantürk gözaltına alınmış ancak serbest bırakılmıştı. Soruşturma kapsamında hazırlanan tutanaklardan, Cantürk'ün iki yabancı araçla birlikte Sapanca'ya götürülerek, şoförü ile birlikte öldürüldüğü tespit edilmişti. Daha sonra da bu olayda elde edilen silah kovanlarının, Fevzi Aslan ve Salih Aslan'ın öldürülmesi olayında ele geçirilen boş kovanlarla aynı silahtan atıldığı tespit edilmişti. Behçet Cantürk'ün yeğeni Reşit Cantürk, "*Amcam öldürülmeden önce bütün siyasi partilerle görüşmeler yapıyordu. Kendisine defalarca milletvekili olma teklifi geldi. Amcam Kürt sorununun barışçıl çözümü için uğraşan biriydi. Bu doğrultuda o dönemde gazetelere röportajlar veriyordu. Bu açıklamalarından dolayı çok tepki çekti. Öldürülme nedeni olarak biz bunu görüyoruz*" demişti. Eski özel harekât polisi Ayhan Çarkın'ın ifadelerine göre ise, 14 Ocak 1994 tarihinde İstanbul'daki Fenerbahçe Orduevi'nden kaçırılan Cantürk, dönemin Emniyet Müdürü Hüseyin Kocadađ tarafından tuzağa düşürülerek öldürülmüştü.

Behçet Cantürk'ün avukatı **Yusuf Ekinci**, **24 Şubat 1994** tarihinde evine gitmek üzere bürosundan çıktıktan sonra kendisinden bir daha haber alınmamıştı. 25 Şubat 1994 tarihinde ihbar üzerine, E-90 Karayolunun Çevre yolunda Ankara girişinden Eskişehir istikametine 1-1,5 km mesafede şarampol içerisinde ölü bedeni bulunmuştu. Daha sonra yapılan incelemeler sonucunda, 12 Kasım 1994 tarihinde yine Behçet Cantürk'ün avukatlarından Medet Serhat'ın ve şoförü İsmail Karaalioğlu'nun öldürülmeleri olayında ele geçirilen mermi çekirdekleri ile Yusuf Ekinci'nin öldürülmesi olayında bulunan mermi çekirdeklerinin irtibatlı olduğu tespit edilmişti. Eski özel hareketçi Ayhan Çarkın yıllar sonra verdiği ifadesinde, Yusuf Ekinci'yi kendisinin aldığı emir üzerine öldürdüğünü itiraf etmişti.

Salih ve Fevzi Aslan, **28 Mart 1994** tarihinde iş yerinde otururken içeriye giren ve polis olduklarını söyleyen silahlı 6-7 kişi tarafından hakarete uğramış ve kimlikleri kontrol edilerek gözaltına alınmışlardı. Arabaya bindirilerek götürülen Fevzi ve Salih Aslan'dan bir daha haber alınmamıştı. Olaydan birkaç gün sonra Hendek-Sapanca karayolunda cenazeleri bulunmuştu. Feyzi ve Salih Aslan'ın öldürülmeleri olayı yıllar sonra Ergenekon iddianamesinde yer almış ve dosyadaki el yazılı itiraflardan, onlarla aynı dönem öldürülen Kürt iş insanlarının da nasıl öldürüldüklerine dair ipuçlarına ulaşılmıştı.

Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı olan ve ilgili tarihte Sağlık Bakanlığı'na ait bazı ihalelerde baskı, rüşvet, yolsuzluk gibi iddiaları araştırmakta olan müfettiş **Namık Erdoğan**'ın evine **9 Mayıs 1994** tarihinde kaçırılacağına ilişkin bir telefon gelmişti. Aynı akşam Selanik Caddesi'nde bulunan Numuneliler Lokali'ne giden Namık Erdoğan'dan lokalden ayrıldıktan sonra kendisinden bir daha haber alınmamıştı. Hakkâri İl Sağlık Müdürü Hamit Atlı ve iki müfettiş arkadaşının o gece lokalin garajına arabalarını bıraktıkları ve geç çıkacaklarını söyleyerek kapının açık bırakılmasını istedikleri tespit edilmişti. 12 Mayıs 1994 günü Kırıkkale'nin Kılıçlar Kasabası Kayadibi mevkiinde Namık Erdoğan'ın cansız bedeni bulunmuştu. Daha sonra ulaşılan belgelerden Namık Erdoğan'ın öldürülmesine neden olan olayın Erdoğan'ın yürüttüğü soruşturma kapsamında olan Promesse Tıbbi Malzeme ve Tekstil Sanayi Ticaret Limited Şirketi ile ilgili olduğu anlaşılmıştı. Bu firmanın sahipleri, daha sonradan Mehmet Açar'la olan ilişkileri ifşa edilen Tosunlar grubu üyeleri Haluk Kırcı, Abdullah Çatlı'nın kardeşi Zeki Çatlı ve Ahmet Ercüment Gedikli'ydi.

3 Haziran 1994 günü, Kürt iş insanları **Adnan Yıldırım**, **Savaş Buldan** ve **Hacı Karay** İstanbul'un Yeşilyurt ilçesindeki Çınar Otel'den ayrılırken, kendilerini polis olarak tanıtan yedi sekiz kişi yanlarına yaklaşmış, üstlerini aramış ve daha sonra Yıldırım, Buldan ve Karay'ı zorla arabalara bindirerek otelin önünden ayrılmıştı. Durumu öğrenen ailesi emniyet yetkililerine başvurmuş ancak savcılık ve polis Yıldırım, Buldan ve Karay'ın gözaltına alınmadığını söylemişti. Savaş Buldan, Adnan Yıldırım ve Hacı Karay'ın bedenleri gözaltına alındıkları yerden 270 km uzakta olan Bolu iline bağlı Yığılca köyünde bulunmuştu. Balistik incelemelere göre, olayda kullanılan tabancalar daha önce meydana gelen faili meçhul olaylarda kullanılmamıştı. Her üç kişinin de silahla öldürülmeden önce işkence gördükleri tespit edilmişti. 1996'da Adnan Yıldırım, Hacı Karay ve Savaş Buldan'ın zorla kaybedilerek öldürülmesi, MİT tarafından hazırlanan Susurluk Raporu'nda yer almış ve ilgili davanın 10 Nisan 2015 tarihli duruşmasında ifade veren eski MİT Kontrterör Dairesi Başkanı Mehmet Eymür, haber elemanı Tarık Ümit'in kendisine "*öldürülecek işadamları listesi*"ni gösterdiğini açıklamıştı. Bu listedeki isimler arasında Adnan Yıldırım, Hacı Karay ve Savaş Buldan da bulunuyordu.

12 Kasım 1994 günü, Behçet Cantürk'ün avukatı **Medet Serhat** ve eşi Yurdanur Serhat, şoförleri **İsmail Karaalioğlu** ile Kadıköy- Bağdat Caddesi Abdulkadir Noyan sokak üzerinde seyir halinde buldukları sırada sol taraftan gelen beyaz renkli bir arabanın sıkıştırarak durdurmuş araç içerisinde bulunan dört kişi arabanın kapısını yarım açarak "*Yettin lan artık*

yaktım çıranı” diye bağırarak önce şoföre sonra Medet Serhat’a seri şekilde ateş ederek kaçmıştı. Silahlı saldırı sonucunda Medet Serhat ve İsmail Karaalioğlu hayatını kaybetmiş, Yurdanur Serhat ise yaralanarak hastaneye kaldırılmıştı. Yapılan incelemeler sonucunda, olay yerinde bulunan mermi çekirdeklerinin Yusuf Ekinci’nin öldürülmesi olayında elde edilen mermi çekirdekleri ile irtibatlı olduğu tespit edilmişti. Daha sonra Yurdanur Serhat kendilerine saldıran kişinin Tevfik Ağansoy olduğunu, ancak bu kişinin sadece tetikçi olduğunu, emri asıl verenin Tansu Çiller olduğunu ileri sürmüştü. Ayrıca eşinin adı geçen “ölüm listesi”nde olduğunu önceden öğrendiklerini de ifade etmişti.

Bir dönem Halkın Emek Partisi (HEP) Ankara İl Başkanlığı yapan, ardından aynı görevi Demokrasi Partisi’nde (DEP) sürdüren ve daha sonra polis tarafından sürekli takip edilmesi ve silahlı saldırıya uğraması nedeniyle bu görevinden istifa eden avukat **Faik Candan, 2 Aralık 1994** tarihinde bankaya gitmek üzere bürosundan ayrılmış ve daha sonra kendisinden haber alınmamıştı. Faik Candan’ın da diğer faili meçhul cinayetlerde olduğu gibi kaçırılarak öldürülmüş olabileceğinden şüphelenen aile bireyleri ve yakın arkadaşları bu süreçte resmi mercilere müracaat etmişti. 14 Aralık 1994 günü, ihbar üzerine Bala ilçesi Ergin Yaylası yolu kenarında kanal içerisinde ölü bedenine ulaşılmıştı. Eski özel hareketçi Ayhan Çarkın verdiği ifadelerde, aralarında Faik Candan’ın da bulunduğu dört kişiyi özel hareketçilerin öldürdüğünü ileri sürmüştü.

9 Ocak 1995 tarihinde, Kırıkkale ili Keskin ilçesi Hasandede kasabası Pelitözü mevki olarak bulunan bir araç içerisinde Bölge Trafik ekipleri tarafından ölü bir beden bulunmuştu. Aracın çevresinde yapılan araştırmalarda Keskin-Kırıkkale merkez ilçe hududunda yol üzerinde ANAP Keskin İlçe Başkanı **Metin Vural**’ın ölü bedenine ulaşılmıştı. Eski Özel Harekâtçi Ayhan Çarkın’ın ifadelerine göre, eski Başbakanlardan Mesut Yılmaz, Abdullah Çatlı’dan ANAP Kırıkkale Milletvekili Alparslan Pehlivanlı’nın ölümünden sorumlu tutulan ANAP Keskin İlçe Başkanı Metin Vural’ın alınmasını istemiş, bunun üzerine Vural alınarak öldürülmüştü.

14 Ocak 1995 günü Kürt asıllı İran uyruklu kaçakçılık yaptığı iddia edilen **Lazem Esmaili** ve **Asker Smitko** eğlenmek amacı ile gittikleri Yeşilköy Polat Rönesans Oteli’nden arabalarıyla ayrıldıktan sonra Ataköy köprüsü altında tepe lambaları yanar vaziyette polis arabası görüntüsü verilmiş Renault marka bir araçtan sivil kıyafetli dört kişi tarafından trafik kontrolü bahanesi ile durdurulmuşlardı. Ardından söz konusu kişiler kimlik kontrolünü yaptıktan sonra, Esmaili ve Smitko’yu arabalarına bindirerek olay yerinden ayrılmışlardı. Olay anında bir başka araçta bulunan ve olayı gören Lazem Esmaili’nin kardeşi Ahmet Esmaili’nin ardından polise başvurmuş ve ifade vermişti ancak bir daha söz konusu kişilerden haber alınmamıştı. 28 Ocak 1995 tarihinde, İstanbul ili Silivri ilçesi Kerev Deresinde Esmaili ve Smitko tabanca ile vurularak öldürülmüş, kulakları kesilmiş, işkence görmüş şekilde köylüler tarafından bulunmuştu.

1975’ten beri MİT’le çalışan haber elamanı **Tarık Ümit**’in görevi, yeraltı dünyasına sızarak istihbarata bilgi aktarmaktı. Ümit, Mehmet Eymür’ün yazdığı MİT raporu nedeniyle MİT’ten ayrılmasının ardından Ağar ve ekibine yanaşmış ve MİT’in haber elamanı olarak Mehmet Ağar’ın Emniyet Genel Müdürü olduğu dönemde emniyete muhbirlik yapmıştı. Özel hareket polisleri ile birlikte çalışan Ümit, **2 Mart 1995** tarihinde özel tımciler Ayhan Akça ve Ziya Bandırmalıoğlu tarafından İstanbul Divan Pastanesi önünden alınmış ve kendisinden bir daha haber alınmamıştı. 3 Mart 1995 tarihinde Silivri İlçesi Beyciler Köyü Hudutları içerisinde köy yolu üzerinde terk edilmiş halde bulunan bir aracın içinde Tarık Ümit’e ait doktor raporları bulunan bir zarf bulunmuş ve aracın Tarık Ümit’e ait olduğu tespit edilmişti. Aracın bulunduğu bölge civarında Jandarmanın geniş çaplı araştırmalar ve kazılar yapılmasına rağmen

Tarık Ümit'in bedenine ulaşamamıştı. İddiaya göre polisler tarafından kaçırılan Ümit, Abdullah Çatlı tarafından Sami Hoştan'ın çiftliğinde sorgulanmış ve infaz edilmişti. Ayhan Çarkın verdiği ifadelerde Ümit'in, İbrahim Şahin'in emriyle polis memurları Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu ve sivil bir şahıs tarafından öldürüldüğünü ve Ümit'i Jandarma bölgesi olan bir yerde bir çukurun içine Oğuz Yorulmaz ile kendisinin gömdüğünü açıklamıştı.

Bodrum'daki Regal Oteli'nin sahibi olan **Hikmet Babataş**, **2 Nisan 1996** tarihinde, Turman otoparkındaki otomobiline doğru ilerlerken, yanına yaklaşan iki kişi önünü kesmiş ve Babataş'ı silahla öldürülmüştü. Daha sonra, Yusuf Kayapınar'ın yeğenleri Çetin-Metin Aydoğmuş ile Ergün Müjde, Babataş'ı basit bir anlaşmazlık üzerine çıkan tartışmada öldürdüklerini söyleyerek cinayeti üstlenmişler ve müebbet hapis cezası almışlardı. Bu olaydan sonra Yusuf Kayapınar, Ömer Lütfü Topal'ın kumarhanelerinden birisi olan Seyhan Kumarhanesinin müdürü olmuştu. Ancak daha sonra iddia edilene göre, aslında Ömer Lütfü Topal, Regal Oteli inşaatı sırasında Hikmet Babataş'a yaptığı yardımların karşılığında, otele el koymak isteyince aralarında bir husumet baş göstermişti ve bu husumet neticesinde Topal, Babataş'ı öldürmüştü. Olayı üstlenmeleri için de Kayapınar'ın yardımıyla üç sahte sanık yaratmıştı.

“Kumarhaneler Kralı” olarak bilinen **Ömer Lütfü Topal**, uyuşturucu kaçakçılığı suçundan Belçika ve ABD'de hüküm giymiş ve hapis yatmış eski bir hükümlüydü. Türkiye, KKTC, Polonya, Romanya, Azerbaycan ve Türkmenistan'da kumarhaneleri vardı. Topal'ın “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım tarafından tehdit edildiği söylenmiş, **Abdullah Çatlı**'dan yardım istediği konuşulmuştu. **28 Temmuz 1996**'da otomobiliyle evine giderken İstanbul, Yeniköy'de uğradığı silahlı saldırıda öldürülmüştü. Polise gelen ihbar üzerine saldırganların kullandığı sahte plakalı otomobil, kısa süre sonra Sarıyer'de bulunmuştu. Balistik incelemede silahlar, daha önce benzer bir saldırıda kullanılmamıştı. Bu nedenle söz konusu cinayetin, kumar sektörünün kendi içindeki hesaplaşmasından kaynaklandığı düşünülmüştü.¹ Yaklaşık bir ay sonra, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü'ne ikinci bir ihbar gelmiş ve cinayetin Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi'ne bağlı özel tim polisleri Ayhan Çarkın, Ercan Ersoy ve Oğuz Yorulmaz ile Topal'ın ortaklarından “Arnavut Sami” lakaplı Sami Hoştan ile “Aliço” lakaplı Ali Fevzi Bir'in işlediği ileri sürülmüştü. Daha sonra yapılan incelemelerde, Ömer Lütfü Topal'ı öldüren silahın üzerinde Abdullah Çatlı'nın parmak izi çıkmıştı.

¹ Doğan Akın, “Topal cinayeti ve Susurluk skandalını çözecek bir kayıt var!”, 20.09.2011, <http://t24.com.tr/yazarlar/dogan-akin/topal-cinayeti-ve-susurluk-skandalini-cozecek-bir-kayit-var.4177>

Hukuki Süreç Özeti

Susurluk Davası

3 Kasım 1996 Balıkesir-Bursa karayolunda Susurluk ilçesinde meydana gelen trafik kazası sonucu, devlet-polis-mafya ilişkilerinin ortaya çıktı ve 5 Mart 1997 tarihinde İbrahim Şahin, Ayhan Çarkın, Ercan Ersoy, Oğuz Yorulmaz, Emre Ulu, Mustafa Altınok, Abdulgani Kızılkaya, Ziya Bandırmalıoğlu, Ayhan Akca ve Mehmet Korkut Eken haklarında dava açıldı. Daha sonra bu dava, 24 Ekim 1997 tarihinde Ali Fevzi Bir ve Yaşar Öz'ün yargılandığı davalarla birleştirildi. Dava sonucunda, sanıklardan İbrahim Şahin ve Korkut Eken altışar yıl hapis cezasına çarptırılarak ömür boyu kamu hizmetinden men edildi; eski özel timci Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Oğuz Yorulmaz, Enver Ulu, Mustafa Altınok, Ercan Ersoy ve Ziya Bandırmalıoğlu ile milletvekili Sedat Bucak'ın şoförü Abdülgani Kızılkaya, 'katliam hükümlüsü' Haluk Kırıcı, 'uyuşturucu kaçakçısı' Yaşar Öz ile öldürülen Ömer Lütfi Topal'ın iş ortakları Sami Hoştan ve Ali Fevzi Bir de dörder yıl hapse mahkûm edildi. Mahkeme kararında ilgili yapılanmanın lideri olarak geçmesine rağmen Mehmet Ağar, milletvekili dokunulmazlığından dolayı yargılanamadı. Kasım 2007'de dokunulmazlığı kaldırılan ve yargılanan Mehmet Ağar, Eylül 2011 tarihinde beş yıl hapse mahkum edildi, ancak hapse girmesinden bir yıl sonra tahliye edildi.

Soruşturmaların Başlangıcı

Susurluk davası hükümlüsü, eski özel harekâtçı Ayhan Çarkın, **22 Mart 2011** tarihinde, 1993-1994 yıllarında işlenen faili meçhul cinayetlerde derin devletin dahli ile ilgili görsel ve yazılı medyaya açıklama ve itiraflarda bulundu.

Ayhan Çarkın'ın Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekat Daire Başkanlığı emrinde çalıştığı dönemde işlendiğini iddia ettiği bir kısım eylemlerle ilgili olarak CMK'nın 250. Maddesi ile yetkili Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın **2010/670** ve **2011/129** soruşturma sayılı evrakları üzerinden soruşturma başlatıldı. Yine şüpheli Ayhan Çarkın'ın yazılı ve görsel medya organlarına yansıyan beyanları ile, İstanbul Barosu'na bağlı avukatlar Taylan Tanay ve Oya Aslan'ın 23 Mart 2011 tarihli suç ihbarları üzerine ayrıca İstanbul CMK 250 madde ile yetkili Cumhuriyet Başsavcı Vekilliği'nin **2011/647** soruşturma sayılı evrakı üzerinden bir başka soruşturma daha başlatıldı.

Abdülmecit Baskın cinayetiyle ilgili soruşturma ise **2013** tarihinde başlatıldı ve Ankara CMK 250. Madde ile yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcı Vekilliği'nin **2013/560** soruşturma sayılı evrakı üzerinden bir soruşturma yürütmeye başladı.

Daha sonra 1994-1995 yıllarında Ankara'da gerçekleşen; Altındağ İlçe Nüfus Müdürü Abdülmecit Baskın, Avukat Yusuf Ekinci, Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Namık Erdoğan ve Avukat Faik Candan'ın öldürülmesi eylemleri ile aynı dönemlerde İstanbul, Hendek ve Bolu-Yığılca'da gerçekleştirilen Behçet Cantürk, Recep Kuzucu, Savaş Buldan, Hacı Karay, Adnan Yıldırım, Lazem Esmaili ve Asker Smitko isimli şahısların öldürülmesi ve Tarık Ümit'in kaybedilmesi olayları arasında irtibat olduğundan soruşturma dosyaları Ankara CMK 250 ile yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcıvekilliği'nin **2011/129** soruşturma sayılı dosyası kapsamında birleştirildi.

Yargılama Süreci

Ankara TMK10. madde ile yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcıvekilliği'nin soruşturması sonucunda, **17 Eylül 2013** tarihinde yalnızca Abdülmecit Baskın cinayetiyle ilgili iddianame

düzenlendi. Cumhuriyet Savcısı Mustafa Bilgili soruşturma dosyasının zamanaşımına uğramasını engellemek için diğer faili meçhul cinayetlerden ayrılarak görevli mahkemeye ayrı bir iddianame sundu. İddianamede, dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Kemal Ağar, eski Özel Harekât Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin, emekli Yarbay Korkut Eken ile eski özel harekât polisleri Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Seyfettin Lap, Ercan Ersoy, Ahmet Demirel, Ayhan Özkan, Uğur Şahin ve Alper Tekdemir'in de bulunduğu 12 kişi hakkında, "*cürüm işlemek amacıyla kurulan silahlı suç örgütünün faaliyeti çerçevesinde adam öldürmek*" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istendi. Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi **2 Ekim 2013** tarihinde iddianameyi kabul etti ve **2013/60** Esas sayılı dava açıldı.

Abdülmecit Baskın cinayetine ilişkin davanın ilk duruşması **27 Kasım 2013** tarihinde görüldü. Korkut Eken, Seyfettin Lap, Ahmet Demirel, Ayhan Akça, Ayhan Özkan, Uğur Şahin ve Ercan Ersoy mahkemeye katılırken, Mehmet Ağar ise mazeret bildirdi. Duruşmada tutuklu sanıklar Ayhan Çarkın ile Ziya Bandırmalıoğlu da hazır bulundu. Sanık savunmalarından sonra müdafî ve müşteki avukatların taleplerini alan mahkeme heyeti sanık Ayhan Çarkın'ın tutukluluk halinin devamına, Ziya Bandırmalıoğlu'nun ise tahliyesine karar verdi.

20 Aralık 2013 tarihinde Namık Erdoğan, Metin Vural, Recep Kuzucu, Behçet Cantürk, Savaş Buldan, Hacı Karay, Adnan Yıldırım, İsmail Karaalioğlu, Yusuf Ekinci, Ömer Lutfi Topal, Hikmet Babataş, Medet Serhat, Feyzi Aslan, Lazem Esmaeili, Asker Smitko, Tarık Ümit, Salih Aslan ve Faik Candan cinayetleri hakkında düzenlenen ikinci bir iddianameyle aralarında Mehmet Ağar, özel harekât polisleri ve "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ın da bulunduğu 19 kişi hakkında "*cürüm işlemek amacıyla kurulan silahlı suç örgütünün faaliyeti çerçevesinde adam öldürmek*" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istendi. **3 Ocak 2014** tarihinde, Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi iddianameyi kabul etti.

13 Şubat, 2014 tarihinde, Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi, 1990'larda işlenen faili meçhul cinayetlere ilişkin yürüttüğü yukarıda bahsi geçen iki ayrı davada sanık olarak yargılanan Mehmet Ağar'ın savunmasını resen açtığı duruşmalarda dinledi. Suçlamaları reddeden Ağar'ın duruşmalardan varestede tutulmasına karar verildi.

19 Şubat 2014 tarihinde, Abdülmecit Baskın cinayetine ilişkin davanın ikinci duruşması görüldü ve Ağar'ın İstanbul'dan sesli ve görüntülü olarak ifadesinin alınmasına ilişkin ara karardan vazgeçildi.

6 Mart 2014 tarihinde Özel Yetkili Mahkemelerin kaldırılması üzerine ilgili dava dosyaları Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesine gönderildi.

16 Mayıs 2014 tarihinde faili meçhuller davası ile Abdülmecit Baskın cinayetine ilişkin dava birleştirildi.

Duruşmaların Özeti

1. Duruşma - 16 Mayıs 2014

Faili meçhuller davasının ilk duruşmasında, Mehmet Eken ve Ahmet Demirel dâhil duruşmada hazır bulunan sanıklar savunmalarını yaptılar. Mehmet Ağar daha önce gizli bir celse yapılarak duruşmalara katılmama kararı verildiği için mahkeme salonunda yoktu. Sanık savunmalarının ardından söz alan müştekiler, dönemin Başbakanı Tansu Çiller ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in mahkemeye çağrılması taleplerini belirttiler. Mahkeme, Mehmet Ağar için verilen duruşmalara katılmama kararının kaldırılmasına hükmetti. Mahkeme daha sonra Abdülmecit Baskın davası duruşmasına geçti ve bu iki davanın birleştirildiği bildirildi.

2. Duruşma - 11 Temmuz 2014

İbrahim Şahin ve Mehmet Ağar'ın yine katılmadığı duruşma sonunda mahkeme, tüm sanıkların duruşmalardan varestede tutulmasına ve tek tutuklu sanık Ayhan Çarkın'ın tahliyesine karar verdi. Ayhan Çarkın'ın duruşma başında faili meçhul cinayetlerde "dönemin Cumhurbaşkanı, Başbakan, MGK, İçişleri Bakanlığı, İstihbarat Daire Başkanlığı ve Başbakanlığa bağlı MİT'in içinde bulunan Kontrterör Dairesi'nin bilgileri ve koordinasyonu" olduğu yönündeki çarpıcı açıklamalarına mahkeme başkanının müdahale etmesi dikkat çekti. Duruşma sırasında mağdur yakınları ile sanıklar arasında bire bir diyalog ve yüz yüze gelmeler yaşanırken, mahkeme heyeti ve duruşma savcısının sanıkları koruyucu tavır sergiledikleri gözlemlendi.

3. Duruşma - 17 Ekim 2014

Sanıklardan İbrahim Şahin davanın 3. duruşmasında ilk defa mahkemeye geldi. Mahkemenin mağdur tarafının taleplerine yönelik olumsuz yaklaşımı bu duruşmada da devam etti. Mahkeme geçen duruşmada hiç bir sanığın mahkemeye gelmesine gerek kalmadığı yönünde karar verdikten sonra, bu duruşmada da sanık İbrahim Şahin'in duruşmalardan varestede tutulmasına karar verdi. Mahkeme ayrıca müşteki avukatlarının hangi sanığa, hangi soru sormak istiyorsa yazılı bir şekilde vermelerini istedi.

4. Duruşma - 30 Ocak 2015

Mahkeme Mehmet Ağar için verilen duruşmalardan varestede tutulması kararını kaldırdı. Bu kararı davanın bir numaralı sanığı olan Ağar'a yönelik "Katılan vekillerin çapraz sorgularının engellenmemesi açısından" verdiğini açıkladı. Eymür'ün de tanık olarak dinlenmesine hükmeden mahkeme, ayrıca bir önceki duruşmada müdahil avukatların sanıklara yönelik çapraz sorgu amaçlı sorularını yazılı olarak iletmesi yönündeki kararından da vazgeçti. Mahkeme ayrıca 3 tanığın ifadelerinden yola çıkarak oluşturulmuş 3 robot resmin sanıklarla karşılaştırılması ve maktullerden Behçet Cantürk'ün 14 Ocak 1994 tarihinde saat 18.00 ile 24.00 saatleri arasında kullandığı araç telefonundan kimlerle görüştüğünün PTT ve TİB'e sorulmasını kararlaştırdı.

5. Duruşma - 10 Nisan 2015

Bir önceki duruşmada çapraz sorgusunun yapılabilmesi için varestede tutulma kararının kaldırılması üzerine duruşmaya katılması beklenen Mehmet Ağar, mazeret bildirerek duruşmaya yine gelmedi. Bu duruşmada tanık olarak ifade veren eski MİT Güvenlik Daire Başkanı Mehmet Eymür, Tarık Ümit'in kendisine aktardıklarını mahkeme huzurunda anlattı. Eymür, Tarık Ümit'in, faili meçhul cinayetlerle ilgili listenin ilk olarak 29 kişiden oluştuğunu, daha sonra bu listenin 54 kişiye çıktığını aktardığını söyledi. Mehmet Eymür ifadesinde Tarık Ümit'in Savaş Buldan'ı nasıl infaz ettiğine, MİT ile Emniyet arasındaki gerilime ve Susurluk

davası kapsamında yargılanan devlet içindeki çete yapılanmasına dair çarpıcı detayları anlattı. Duruşma sonunda mahkeme, İstanbul'da yaşayan Mehmet Ağar'ın, kendisine doğrudan soru sorulması için SEGBİS sistemi üzerinden telekonferans yöntemi ile gelecek duruşmaya katılmasına hükmetti. Ayrıca gelecek duruşmada Susurluk raporunu hazırlayan eski Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş, eski MİT Müsteşarı Sönmez Köksal ile MİT Müsteşar Yardımcısı Mikdat Alpay'ın tanık olarak dinlenmesine hükmedildi. Mahkeme, dönemin Başbakanı Tansu Çiller ile Mesut Yılmaz'ın tanık olarak dinlenip dinlenilmeyeceğine ise ileride karar vereceğini bildirdi.

6. Duruşma - 3 Temmuz 2015

Davanın bir numaralı sanığı dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar, davada İstanbul'dan Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) aracılığıyla ifade verdi. Ağar, hakkındaki tüm suçlamaları hiç bir kanıt göstermeden basit bir dille reddetti. Duruşmada aynı zamanda Susurluk raporunu hazırlayan dönemin Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş tanık olarak ifade verdi. Savaş, o dönem yaşanan cinayetlere ilişkin "Herkesin bilgisi vardı, herkes bir şeyleri takdir etti. En azından uygun gördü. En azından ses çıkarmadı," dedi.

7. Duruşma - 20 Kasım 2015

Duruşmaya sanıklar katılmazken eski Emniyet Müdürü ve Ordu Valisi Kemal Yazıcıoğlu'nun SEGBİS sistemiyle ifadesi alındı. Sanıklar hakkında vareste kararının bozulması talebini reddeden heyet, dönemin Emniyet Müdür Yardımcıları Halil Tuğ ve Bilgi Ünal'ın, Halis Toprak'ın, Vatan Partisi Genel Başkan Yardımcısı Hikmet Çiçek'in, Milletvekili Tuncay Özkan'ın, Fikri Sağlar'ın, Hanefi Avcı'nın tanık olarak dinlenilmesine; Kutlu Savaş'ın Susurluk kazasıyla ilgili hazırladığı ve Mesut Yılmaz'ın Ergenekon dosyasına aynen verdiği Susurluk raporunun istenmesine; Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın Ahmet Demir ve Mehmet Kırmızı kimlikleriyle Ziraat Bankası Ankara Heykel Şubesi'nde açtığı hesabın 1993-1996 yılları arasındaki hesap hareketlerinin çıkarılmasına karar verdi.

Sanıklar Mehmet Ağar, İbrahim Şahin, Korkut Eken, Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Ercan Ersoy, Ahmet Demirel, Ayhan Özkan, Seyfettin Lap, Enver Ulu, Uğur Şahin, Alper Tekdemir, Yusuf Yüksel, Abbas Semih Sueri, Lokman Külünk, Mahmut Yıldırım, Nurettin Güven, Muhsin Korman'ın "cürüm işlemek için oluşturulan silahlı teşekkülün faaliyeti kapsamında insan öldürmek" suçlarından yargılandığı davanın 8. duruşması **26 Şubat 2016 tarihinde** Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.